

Christen, Andreas, Historische Nachricht von den
in der Stadt Magdeburg in der Universität
Magdeburg

Magdeburg, bey dem Buchhändler
Ludwig

1743
Magdeburg, bey dem Buchhändler
Ludwig

1747
Bordelt, Tobias, in der
Magdeburg, bey dem Buchhändler
Ludwig

1748
Magdeburg, bey dem Buchhändler
Ludwig

1591.

1. Claudius, Aureus: Subsequentes de testamentis conu-
siones publicae dependunt Joannes Domanius, Joannes Schwartz
Joannes Pentrigius.

2. Tasypodius, Fidoricus: De jure emphyteutico

1593.

Pincovius, Franciscus: De epilepsia.

1594

1. Borchelt, Statius: . . . Hurico Camerario . . .

Hurico Grimpfeldio . . . Joanni Caselio . . . Dominio,

praceptoribus et factoribus meis . . . s. p. d. (theses

subsequentes . . . publicae disputandas proponunt.) Thes.

57 seq. desunt.

2. Caselius, Joannes: Κεβσε νητικος sive de officio
rectoris academici oratio.

3. Martius, Cornelius: Ad Librum Aristotelis de inter-
pretatione theses.

4. Pareovius, Franciscus: De pleuritis de ejusque curatione
1895

1. Borcholt, Statius: Trigo, definitio et divisiones
fendi, item quo modo emphysemis a fendo differat
2. Horstius, Jacobus: Theses de paralyssi.
3. Liddelius, Innocentius: In quatuor meteororum Disputatio II
De concoctione
4. Sigfridus, Johannes: De partibus humani corporis
similitudinibus in genere.

1596.

1. Bokelius, Cornelius: De humani corporis ejusque par-
tium actionibus.
2. Bokelius, Cornelius: De calido immato et spiritibus.
3. Bokelius, Cornelius: De temperamentis.

4. Bokelius, Cornelius: De elementis
5. Bokelius, Cornelius: De sanitate ejusque differentis
et causis
6. Bokelius, Cornelius: De anima ejusque facultatibus
7. Bokelius, Cornelius: De corpore ejusque partibus
similibus.
8. Bokelius, Cornelius: De humoribus corporis
humani in genere
9. Bokelius, Cornelius: De partibus humani corporis
dissimilibus sive organicis, earumque differentis
10. * Liddius, Juncanus: Viro clarissimo . . . Juncano
Liddio . . . phil et med. doctori et superiorum mathe.
mathe professori gratulatur collegae et familiares.
11. Martinus, Cornelius: Disputatio nova logicarum adversus
Ramusistas prima: de subjecto et fine logicae.

12. Martinus, Cornelius: Disputationum Logicarum
adversus Ramistas: de constitutione et natura locorum
in genere.

13. Parcovius, Franciscus: Thematata de hydrope, quae
publice defendit Cornelius Bohelivus, ^{Elisaeus}
Leschius, Jacobus Stolanius.

14. Parcovius, Franciscus: De melancholia.

15. Sigfridus, Johannes: De partibus humani corporis
simulantibus, spermaticis et sanguineis

16. ^{a, b, c} Speckhan, Bernhardus: Διαταγυατα Ιουδαϊσμου
Ινδου Οργανου ex jure Caesares et pontificis
confirmata . . . 3 Exempl. Den. edita ab Henrico
Hahnio 1661, 1673 et 1683.

0535. 1591,1 3
33.
1/1.
DEI OPT. MAX.
BENIGNA ANNVENTE
GRATIA,

DECRETO ATQVE AVCTORI-
*tate amplissimi Iureconsultorum ordinis in inclyta
Academia IVLIA*

PRAESIDE ANDREA CLVDIO
L. V. DOCTORE ET IN EADEM ACADE-
*mia Codicis professore, ac pro tempore iuri-
dicæ Facultatis Decano*

Subsequentes
DE TESTAMENTIS
Conclusiones

PRO CONSEQVENDO IN VTRO-
que Iure Doctoris gradu

Publicè defendent

IOANNES DOMANNVS Osnabrug. VVestphalus.
IOANNES SCHVVARTZ Parchimensis Megapol.
M. IOANNES RENTVVIGIVS Ascaniensis.

*Fiet disputatio ad 6. diem Septembris mane hora 6. in
auditorio magno.*

HELMÆSTADII

Excudebat Iacobus Lucius, Anno 1591.

32

EPIGRAMMA
IN AVTVMNVNVM AN-
NI 1591, DISPVTATIONIBVS ET
promotione aliquot Iuris Doct: in
academia IVLIA, infi-
gnem.

H Est a recurre dies, nostro quæ prima lyceo
Fulsisti lætis cælitus auspicijs. (bus.
Non venies in honora: parat tibi gaudia Phœ-
Qualia non antehac exhibuisse datum est.

Cerne quot ad palmæ festinent præmia, magni
Virtute atq; artis cognitione viri.

CLVDIVS interpres legum spinosa recludens
Iura sacrum peraget ingeniosus opus.

Ille vicem præstans Themidis, quæ copia cuique
Ingenij & quis sit cultus in arte probat.

O iucunda Scholæ spectacula! in omnibus æquè
Vt morum grauitas lucet & artis honos!

Quàm turbâ hac felix præses quàm præside turba!
A fato & votis res ea tota venit.

Omibus est operum merces preciosa reposta:
Ornabunt iuuenes laurea ferta viros.

At **PRÆSES** præstes quæ bonus gnarusq; præesse,
Ante hyemis lectus tempora **RECTOR** erit.

Henricus Meibomius, Poëta laureatus Cæsarius,
in academia IVLIA professor publicus,
faciebat pridie Bartholomæi.

DE TESTAMENTIS
IOANNES DOMANNVS.

32.

Propositio I.

Estamentorum materiam toto iure vtilissimam, & Iurisconsulto futuro scitu maximè necessariam disputaturi, à notatione vocabuli rem exordiendam esse, non tantùm philosophorum præceptis, sed etiam præclaris Iureconsultorum nostrorum exemplis passim docemur.

II.

Testamentum itaq; , Imperatore nostro Iustiniano auctore, ex eo appellatur, quod testatio mentis sit.

III.

Cæterùm Aul. Gellius, & Laur. Valla hanc Imp. nostri deriuationem rident & improbant, idem de vestimento, calceamento, falsamento &c. dicendum fore asseuerantes. Nos allusionem potius, quàm veram etymologiam esse affirmamus.

IV.

Minimè verò probamus eorum sententiam, qui testamentum ab Imp. testationem mentis definiri existimant.

V.

Sed placet definitio Modestini (quem Imp. Gordianus non contemnendæ auctoritatis ICrum appellat) qui ait: Testamentum est voluntatis nostræ iusta sententia, de eo, quod quis post mortem suam fieri velit.

VI.

Superflua verò est hæc suppletio, quam Accursius eiusq; sequaces huic definitioni adiiciunt CVM HEREDIS INSTITVTIONE.

A 2

Porro

VII.

Porro originem testamentorum ad ius gentium, formam verò atq; incrementum ad ius ciuile referendum ducimus.

VIII.

Vtrum verò iuris rigore, an ex gratia & priuilegio testandi facultas hominibus sit concessa, magnus est inter interpretes nostros conflictus. Nos ex ipso iure descendere, vt legitimæ voluntates testantium post mortem ipsorum exitum sortiantur, verius existimamus.

IX.

Genera testamentorum olim fuerunt tria. Vnum quod Calatis comitijs; alterum, quod in procinctu; tertium, quod per æs & libram appellatum. Sed hæc genera sunt abolita, & hodiè testamentum aliud paganum, aliud militare dicimus.

X.

Paganum est, quod domi fit extra militiam: idq; rursus in duas abit species, scriptum & non scriptum seu nuncupatiuum.

XI.

Scriptum testamentum dicitur, cum testator voluntatem suam obseruata iuris solennitate in scripturam redigit. Non scriptum seu nuncupatiuum (quod & Theodosianum appellatur) cum testator viua voce in præsentia testium voluntatem suam declarat.

XII.

Testamentum autem scriptum seu solenne, vt iustum atq; ratum sit, certæ solennitates (ad fraudes scilicet, quæ hîc frequenter fiunt, euitandas) à iure sunt introductæ, quæ nisi adhibeantur, testamentum exitum non habebit.

XIII.

Requiritur itaq; vt testamentum integris literis scribatur. Nam notis testamentum scriptum non valere, iuris est manifesti.

XIV.

In eo præcipuè debet esse heredis institutio, quæ quasi caput

caput & fundamentum, imò anima testamenti perhibetur.

XV.

A testatore etiam, vel alio ipsius nomine (nisi testator propria manu illud scripserit) in testatoris præsentia est subscribendum.

XVI.

Testator insuper coram septem idoneis testibus omnibus simul, illud suum supremum arbitrium esse, tenetur significare.

XVII.

Testes verò specialiter ad id sunt rogandi, qui postea se subscribere & testamentum consignare debent.

XVIII.

Possunt autem omnes testes & vno anulo signare testamentum. Quid enim si septem anuli vna sculptura fuerint? secundum quod Papiniano visum est.

XIX.

Sed & alieno quoq; anulo licet signare testamentum. Et quamuis Speculator velit hoc casu necessum esse. vt in subscriptionibus testes exprimant se alienis vsos esse anulis; tamen hoc non probandum putamus. Sicuti nec illud quod scribit, non aliter quem anulo alieno vti posse, nisi proprio is careat.

XX.

Dubitatur etiam an desideretur, vt testes testatorem videant? Et quidem existimamus requiri, vt non tantum testatorem dicentem, suam hanc esse vltimam voluntatem audiant, verum etiam vt testatorem videant.

XXI.

Dies & locus quo testamentum conditur vt apponatur, iure cautum non reperitur. Vtile tamen & consultum est illa quoq; apponi: idq; hodiè ex communi stylo & consuetudine videmus fieri.

A 3

Deniq;

XXII.

Deniq; vno contextu, nullo actu extraneo non necessario interiecto, omnia prædicta fieri debere vtiliter constitutum est.

XXIII.

Quamuis autem Andr. Alciatus per dispositionem iuris Canonici hæc iuris ciuili solennitates esse sublatas, & de iure Canonico testamentum coram duobus testibus conditum validum esse existimet, id quod etiam Canonistæ volunt: Tamen horum opinio probanda non est, & rectè eam Viglius reijcit, ac totam iuris ciuili Scholam contrarium probare scribit.

XXIV.

Sanè sunt casus quidam singulares, in quibus solennitates enumeratæ pleræq; sunt remissæ, & septenarius testium numerus non est necessarius; verbi gratia, in testamento inter liberos condito; sed illud singulari ratione est receptum.

XXV.

Rationem autem huius rei pleriq; interpretum hanc adferunt, quia cum causa testati foueat causam intestati, cessat timor falsitatis, propter quem lex maiorem solennitatem & maiorem numerum testium requirit.

XXVI.

Nos rationem hanc veram non esse asserimus. Ea enim attendenda idem dicendum foret quodocunq; heredes ab intestato proximiores essent instituti, quod tamen leges non admittunt. Rectius itaq; cum Iulio Claro dicemus, hoc fauore ipsorum liberorum, quibus etiam iure naturali debetur hereditas, esse introductum.

XXVII.

De testamento tempore pestis facto, difficilis quæstio est, vtrum septem testes in eo requirantur, an pauciores sufficiant? & septem requiri Impp. Diocletianus & Maximianus rescripserunt.

In Nun-

XXVIII.

In Nuncupatio testamento solennitas scripturæ non desideratur: sed hic satis est, si testator coram septem idoneis testibus rogatis vno actu & contextu heredem palam nuncupet, & ultimam suam voluntatem aperiat.

XXIX.

Et quamuis hoc testamentum per Notarium in scripturam redigatur, tamen non efficitur scriptum, sed nuncupatum manet. Non enim eo solo, quod testamentum scribitur, æstimandum est testamentum scriptum, sed ex animo & mente testatoris.

XXX.

Sed plura de testibus videamus, & quinam in testamentis testes adhiberi possint, plenius discutiamus. Et sciendum est regulariter omnes qui non prohibentur testes in testamento esse posse.

XXXI.

Excipitur primùm mulier, quæ licet non solum in ciuilibus sed etiam in criminalibus testimonium perhibere possit; in testamento tamen eam testificari non posse, legum ciuiliū conditoribus placuit.

XXXII.

Rationem vulgò reddunt ob sexus imbecillitatem & inconstantiam hoc fieri. Cæterum nos eam reijcimus, & meliorem, vt confidimus, quærenti assignabimus.

XXXIII.

Deinde impubes à testimonij testamentarij dictione repellitur: idq; adeò verum est, vt licet tempore aperiendarum tabularum pubes factus fuerit, tamen ipsius testimonium non legitimetur.

XXXIV.

Seruum quoq; in testamento testem adhiberi non posse, constat. Sed an idem procedat in monacho, qui seruo
æquipa-

æquiparatur, quæstionis est? Nos monachum etiam absq;
consensu superioris in testamento testem esse posse tuebi-
mur.

XXXV.

Sic furiosum testem in testamento non esse adhiben-
dum, nihil dubitationis habet. In tantum, vt licet tempo-
re publicati testamenti sana mente præditus fuerit, tamen
ipsius testimonium nullas vires habeat. Sed si è contrario,
tempore conditi testamenti quis sanus mente, postea verò
furore correptus fuerit, vt tempore aperiendi testamenti,
figillum & manum agnoscere non possit, nihilominus vali-
dum esse, quod antea cum ipso actum est, & æquius & veri-
us putamus.

XXXVI.

Mutum etiam & surdum testamentarios testes esse
non posse, Imp. noster Iustinianus docet. Idq; accipimus
siue coniunctim quis mutus & surdus sit, siue disiunctim
vel mutus tantum vel surdus tantum fuerit.

XXXVII.

Prodigus quoq; cui bonis interdictum est, qui neq; fi-
nem neq; modum expensarum habet, in testem non rectè
adhibetur.

XXXVIII.

Improbi quoq; & intestabiles, verbi gratia, condemna-
ti ob carmen famosum, à testimonij testamentarij dictione
meritò repelluntur.

XXXIX.

Pater, nec non is, qui in potestate eius est; item duo
fratres, qui in eiusdem patris potestate sunt, utiq; testes in
vno testamento fieri possunt: quia nihil nocet ex vna domo
plures testes alieno negotio adhiberi.

XL.

Filius verò in testamento patris, & pater in testamento
fillij pro

32.
filijs pro testibus non admittuntur. Reprobatur enim est
ea in re domesticum testimonium.

XLI.

Sed neq; heres scriptus, neq; is qui in potestate eius est,
neq; pater eius qui eum habet in potestate, neq; fratres qui
in eiusdem patris potestate sunt, testes adhiberi possunt:
Quia hoc totum negotium, quod agitur testamenti ordi-
nandi gratia, creditur hodiè inter testatorem & heredem
agi.

XLII.

Legatarijs autem & fidei commissarijs, & alijs personis
eis coniunctis testimonium non denegamus: Imò speciali
constitutione hoc ijs concessum fuisse Iustinianus noster te-
statur. Vnde multò magis ijs qui in eorum potestate sunt,
vel qui eos habent in potestate, eiusmodi licentiam permis-
sam dicimus.

XLIII.

Nihil autem interest in quacunq; materia testamentum
scribatur, modò ad eam rem sit idonea.

XLIV.

Sed & vnum testamentum pluribus codicibus confice-
re quis potest, secundum obtinentem tamen obseruatio-
nem omnibus factis, hoc est, vt in quolibet subscriptionum
& obfignationum solennitates adhibeantur. Et tunc non
exempla sed authenticæ tabulæ esse censentur, quibus re-
lictæ in ijs peti possunt. Aliàs enim tralatitium est, ex ex-
emplo neminem conueniri posse.

B

IOAN-

IOANNES SCVVARTZ.

XLV.

Videamus de testamento militari. Illud dicimus esse quod nullis adhibitis sollempnitatibus, à milite, in expeditione occupato, factum est.

XLVI.

Militibus enim propter nimiam eorum imperitiam, & periculorum functionem supra dicta diligens obseruatio, in testamentis ordinandis, remissa est.

XLVII.

Dicimus propter eorum imperitiam, & periculorum functionem. Nam priuilegij huius militaris non vnicam, sed geminam esse causam cum Hottomanno ll. fundamentis confirmabimus.

XLVIII.

Ex quo sequitur priuilegium hoc tam peritis, vt ipsis etiam IC. quam imperitis, belli pericula pro Reipub. salute subeuntibus, concessum esse; cæteris, quamuis imperitis, denegatum.

XLIX.

Vnde nec C. Trebatium, cuius ob singularem iuris scientiam tanta apud Augustum fuit auctoritas, vt eius suasu, ac consilio ius codicillorum introductum sit, eo tempore, quo cum Iulio Cæsare in Gallijs militiam sequebatur (si modò eo tempore militum priuilegia introducta fuissent) nec Iulium Frontinum virum doctissimum sub Traiano merentem, secundum regulas iuris ciuilis testamenta sua condere obligatos fuisse; sed vt alios quoscunq; indoctos milites suprema voluntatis moderamina condere potuisse, asserimus.

L.

Si itaq; in ipso conflictu hostium in extremo vitæ discrimine miles testamentum fecerit, quomodo possit ac quomo-

32.
quomodo velit, testari potest. Adeò quod si in vagina, clypeo, aut quacunq; alia materia litteris sanguine suo rutilantibus annotauerit, aut in pulnere gladio scripserit, quod post mortem suam fieri velit, validum erit testamentum.

L I.

Si vero in castris testetur, forte agrotus, sufficit si coram duobus testibus voluntatem suam extremam aperiat.

L II.

Et quamuis hoc posteriore casu communis interpretum schola testium rogationem necessariam esse affirmet, nos tamen eam minime necessariam esse, defendemus.

L III.

Rogatio enim iuris ciuilis est, cuius sollempnitatibus militaria testamenta non sunt astricta.

L IV.

Cæterum beneficium hoc quoq; modo testandi hætenus à principalibus constitutionibus conceditur, quatenus militant, & in castris degunt. Illis autem temporibus per quæ citra expeditionum necessitatem, in alijs locis, vel suis ædibus degunt, minimè ad vindicandum tale priuilegium, adiuntur. Cessante enim caussa finali, & ipsa priuilegia cessabunt.

L V.

Illud sciendum est, testamentum quod in castris milites fecerint, non communi iure sed quomodo voluerint, post missionem intra annum valere.

L VI.

Quid ergo si intra annum quis decesserit, conditio autem heredi adscripta post annum extiterit? an quasi militis testamentum valeat? & placet valere quasi militis.

L VII.

Sed relictis ijs, quæ de militari testamento latius adduci possent, videamus de personis quibus permissum est

B 2

facere

facere testamentum. Si enim de nullitate testamenti quaeritur in primis animadvertere debemus, an is, qui fecit testamentum habuerit testamenti factionem, ut IC. Caius docet. Et sciendum, edictum de ijs qui testamentum facere possunt, vel non, esse prohibitorium. Ex quo sequitur, omnibus, quibus expressè aliqua lege hic actus non inuenitur prohibitus, testari permissum esse.

LVIII.

Regulam itaq; constituamus, non tantum masculos, verum etiam feminas, dummodo sint puberes, & sui iuris, nec de iure prohibeantur, suprema moderamina condere posse.

LIX.

Cæterum eorum qui prohibentur à quibusdam interpretibus memoriæ causâ quatuor constituuntur ordines. Primum enim quidam prohibentur propter defectum suæ potestatis, & quod liberam rerum suarum potestatem non habeant.

LX.

Ergo' filiusfamilias testamenti faciendi ius non habet, adeò quidem, ut quamuis & pater ei permiserit, nihilominus testari possit. De castrensi tamen, vel quasi castrensi peculio filiumfamilias testari posse expeditissimi iuris est, eò quod in huiusmodi bonis perpetuo patrisfamilias vice fungatur.

LXI.

Multo minus serui testamenti faciendi ius habent cum plane mortui loco sint, nec quicquam habeant de quo testari possint.

LXII.

Monachus etiam qui in potestate superioris est, & omnium rerum suarum dominium amisit, suprema ordinare non potest. Quod si testamentum antea fecerit, religionis pro-

professione illud non rumpi, sed potius confirmari arbitramur.

LXIII.

Captus ab hoste iusto, quoniam cum libertate omnia amittit, testari non potest.

LXIV.

Obsides quoque, non, qui ab una ciuitate, recognoscen-
te superiorem dantur alteri, sed qui à Populo Romano aut
à supremis Principibus pro captiuis redimendis, aut pace
firmanda hinc inde dantur, cum non sint sui iuris, testamen-
ta facere prohibentur.

LXV.

Huc referri possunt & illi qui de statu suo dubitant. Nam
qui incertus de statu suo est (vt IC. Paulus ait) certam le-
gem testamento dare non potest.

LXVI.

Secundò quidam prohibentur propter mentis & iudi-
cij inopiam. Et in hoc ordine primùm occurrunt impube-
res, qui licet pubertati proximi sint, testamentum tamen
condere nequeunt.

LXVII.

Furore quoque affectus quod testari non possit, nemini
dubium esse arbitramur; sed si dilucida habeat interualla,
eo tempore, quo furor abest testari non prohibetur. Ita
tamen vt vnico contextu actum testandi absoluat, qui si
furoris accessu interrumpatur, omnia de nouo sunt incho-
anda, & absoluenda.

LXVIII.

Idem in mente capto, fatuo, & demente, qui, quo ad
rem presentem, nihil à furiosis distant, statuimus.

LXIX.

Prodigus quoque, cui bonorum suorum administratio
interdicta est testamentum facere non potest, sed id quod

ante fecerit quam interdictio bonorum suorum ei facta sit
ratum est.

LXX.

Ebrietas quæ teste Baldo mentis exilium inducit, an te-
stamenti factionem impediatur, sæpè dubitatum meminimus:
Nos ad iudicis arbitrium hunc casum remittendum puta-
mus, qui ex ebrietatis qualitate, & moribus ebrij hoc æsti-
mabit.

LXXI.

Tertio, quibusdam facultas testamenti faciendi adem-
ta est ratione poenæ. Quò pertinent damnati ad mortem,
qui cum propter delicti perpetrationem ciuitatem, & liber-
tatem perdant, testamenta condere nequeunt.

LXXII.

De rationabili tamen consuetudine damnatorum testa-
menta valere quibusdam ex interpretibus placuit, vt bene
monet Dn. VVesembecius. Nisi etiam publicatio bono-
rum damnationi adhæreat.

LXXIII.

Eos vero, qui ad fustigationem, manus amputationem,
aut aurium præscissionem condemnantur, etiam iure scri-
pto, testamenta facere non prohiberi, affirmamus.

LXXIV.

Reum perduellionis, cuius ipsa criminis perpetratio-
ne, & vita & bona omnia fisco sunt commissa, adeò vt nihil
habeat, vel habere possit proprium, testari non posse, pla-
num est.

LXXV.

Hæreticum quoq;, nouissimum iudicium ordinare non
posse, iuris est manifesti.

LXXVI.

Idem dicendum de vsurario manifesto, nisi de vsuris
fatis-

satisfecerit, vel de satisfaciendo per pignora aut fideiussores cautionem præstiterit.

LXXVII.

Banniti an testari possint, ex tenore banni, seu proscriptionis diiudicandum putamus: Si quis enim ob delictum commissum omnibus fortunis ipso iure priuatur, & simul indignus declaratur, qui huius lucis vsura frueretur, facta etiam omnibus non solum potestate, quouis modo hunc de medio tollendi, sed præmio quoq; eius occisori proposito, tunc eum intestabilem esse, non dubitamus.

LXXVIII.

Eos vero quibus ob leuius aliquod commissum, vel ad tempus, vel simpliciter patria sua interdicitur, testamenti factionem retinere statuimus.

LXXIX.

Excommunicatus quoq; ob læsam maiestatem diuinam, vel humanam, intestabiles effici, ius canonicum satis comprobat.

XXC.

Quamuis etiam infamibus actus legitimi in quibus publica dignitas, vel utilitas versatur sunt prohibiti, attamen iustam voluntatis sententiam eos condere posse in aperto est: Exceptis ijs quorum infamiæ specialis iuris determinatione etiam intestabilitatis poena est annexa, qualis est is, qui ob carmen famosum damnatus est, Item hæreticorum receptor, & si qui sunt alij.

XXCI.

Postremo quidam facere testamenta prohibentur propter insignem defectum sensus: Vnde surdus & mutus simul à natura, nec testamentum, nec vllam aliam voluntatem componere potest.

Vbiau-

XXCII.

Vbi autem huiusmodi vitij non naturalis alicui accedit calamitas, sed morbus postea superuenit, & vocem abstulit, & aures conclusit, his, si litterarum cognitionem habent, testari permittitur.

XXCIII.

Surdus tantum, quocunq; modo, siue à natura siue accidenti, indistinctè testari potest, neq; refert litteras sciat, an ignoret.

XXCIV.

Mutus tantum siue naturaliter, siue per interuentum morbi huiusmodi infortunium accesserit, ita demum testari potest si litterarum est peritus.

XXCV.

Coecus licet testamentum in scriptis facere nequeat, cum neq; scribere neq; videre possit, tamen per nuncupationem, obseruata forma ab Imperatore Iustiniano praescripta voluntatis suae moderamina condere potest.

XXCVI.

Exceptis itaq; personis haecenus enumeratis, & si quae sunt aliae, quibus expressim testamenti factio est adempta, reliquis omnibus testamenta facere permissum est; Idq; adeo procedit vt nec pactis, nec stipulationibus, conueniri possit, ne testare liceat: huiusmodi enim conuentio tum canonico cum ciuili iure contra bonos mores esse dicitur.

M. IOHANNES RENTVVIG.

LXXXVII.

Notanter I.C. Caius ait: inter cætera, quæ ad ordinanda testamenta necessariò desiderantur, principale ius esse de liberis heredibus instituendis, vel exheredandis.

LXXXVIII.

Quò respicit Iustinianus noster, dum scribit, non sufficere, vt testamentum valeat, hæctenus expositam obseruationem, sed requiri, vt is, qui filium in potestate habet, eum heredem instituat, vel exheredem nominatim faciat.

LXXXIX.

Quamuis autem iure veteri inter emancipatos & suos, inter foeminas & masculos, maxima fuerit differentia: tamen, eam sublatam dicimus, ita vt hodie, tam emancipati quam sui, tam foeminæ quam masculi, necessariò sint heredes instituendi, vel iustis de causis exheredandi.

XC.

Licet etiam olim postumi exheredari potuerint: tamè & illud hodiè summa ratione est correctum. Quomodo enim grauißima exheredationis nota affici potest, qui causam exheredationis nullam, vel commisit, vel committere potuit.

XC I.

Sic quanquam iure antiquo mater & auus maternus liberos silentio præterire poterant: & huiusmodi præteritio pro exheredatione habebatur: Attamen illud etiam hodiè correctum, & huiusmodi testamentum nullum esse, cum Mynsingero nostro asserimus.

XCII.

Plures autem exheredationis causas, quam quæ ab Imperatore Iustiniano in nouella ordine sunt enumeratæ, non attenda communi Doctorum opinione, quæ in contrarium est, minimè admittimus.

C

Sed

XCIII.

Sed vidimus, quænam requirantur ut testamentum iustum atq; firmum habeatur: Cum verò, in actionibus humanis, nihil ferè tam firmum sit, quin tandem aliquo modo, si non rescindi, infirmari tamen possit: fit etiam ut testamētum iure riteq; factum & firmum aliquando aut infirmetur, aut rescindatur. Illud autem quomodo contingat, nunc est subijciendum.

XCIV.

Iure itaq; ciuili testamentum iustum infirmatur, non ex eo solùm, quod postea id testator valere noluerit, sed si rumpatur, vel in irritum constituatur.

CV.

Minimè enim probamus Francisci Connani, viri aliàs summæ doctrinæ & acerrimi iudicij, sententiam, simplici ac nuda voluntatis mutatione, solis verbis declarata, testamentum antea iure, riteq; factum infirmari putantis.

XCVI.

Rumpitur duobus modis, primò agnatione sui heredis.

XCVII.

Vndè si quis post factum testamentum adoptauerit sibi filium per Imperatorem, eum qui est sui iuris, aut per prætorē, secundum Imperatoris nostri Iustiniani constitutionē, eum qui in potestate parentis fuerit, testamentum eius rumpitur, quasi agnatione sui heredis.

XCVIII.

Sic per postumi præteriti agnationem testamentum rumpi iuris est haud incogniti.

XCIX.

Secundò, posteriore testamento, quod iure perfectum est, superius rumpitur.

C.

Nec interest extiterit aliquis heres ex eo, an non: hoc enim solum spectatur, an aliquo casu existere potuerit.

Ideoq;

CI.

Ideoq; si quis aut noluerit heres esse, aut viuo testatore, aut post mortem eius, antequam hereditatem adiret, decesserit, aut conditione, sub qua heres institutus est, defectus sit: in his casibus paterfamilias intestatus moritur. Nam & prius testamentum non valet, ruptum à posteriore, & posterius æquè nullas habet vires, cum ex eo nemo heres extiterit.

CII.

Sed etsi quis iure testamento perfecto posterius æquè iure fecerit, etiamsi ex certis rebus in eo heredem instituerit, superius tamen testamentum sublatum esse Diui Severus & Antoninus AA. rescripserunt.

CIII.

Adco autem posteriore testamento prius rumpitur, vt pacto effici non possit, ne testamentum mutari testatori liceat. Nam vt I. C. Hermogenianus ait, nemo sibi eam potest legem dicere, vt à priore testamento ei recedere non liceat.

CIV.

Et eleganter Imperator Constantinus scribit, Nihil esse quod magis hominibus debeatur, quam vt supremæ voluntatis, postquam iam aliud velle non possunt, liber sit Stylus, & licitum, quod iterum non redit, arbitrium.

CV.

In irritum constituitur testamentum his potissimum modis. Primùm non adita hereditate, ut I Ctus Papinianus expressè docet.

CVI.

Secundò capitis diminutione, quam testator post conditum testamentum passus est.

CVII.

Idq; in maxima & media sine dubio procedit: in minima verò indistinctè non conceditur.

CVIII.

Quamuis autem Harmenopolus & Faber emancipatione quoq; testamenta irrita fieri existiment: tamen nos eum Viglio & Cuiacio contrarium affirmamus.

CIX.

Tertiò in irritum constituitur testamentum, si testator testamentum, partemve testamenti, consultò deleuit, induxit, vel inscripsit.

CX.

Diuus Pertinax oratione sua expressit, non admissurum se hereditatem eius, qui litis causa principem reliquerit heredem: neq; tabulas non legitimè factas, in quibus ipse ob eam causam heres institutus erat, probaturum: neq; ex nuda voce heredis nomen admissurum, neq; ex vlla scriptura, cui iuris autoritas desit, aliquid adepturum secundum quod Diui Seuerus & Antoninus sapissimè rescripserunt. Licet enim, inquiunt, legibus soluti simus, attamen legibus viuimus.

CXI.

Rescinditur testamentum per querelam inofficiosi, quando scilicet frustra liberis exheredatis, non ex officio pietatis, testamentum est conscriptum.

CXII.

Cum enim plerunq; parentes sine causa liberos suos exheredent, inductum est, vt de inofficioso testamento agere possint liberi, qui queruntur iniquè se exheredatos, hoc colore, quasi non sanè mentis fuerint, cum testamentum ordinarent.

CXIII.

Sed hoc dicitur non quasi verè furiosi sint, sed rectè quidem fecerint testamentum, non autem ex officio pietatis. Nam si verè furiosi fuerint, nullum testamentum est.

Et

CXIV.

Et quamvis Bartolus hodiè dementiæ colorem non prætendendum existimet, tamen nos cum Viglio adhuc hodiè eum prætendendum arbitramur.

CXV.

Vana autem est disputatio Doctorum de nomine, vtrū videlicet querela inofficiosi actio vel postulatio, an accusatio, vel officium iudicis dici debeat. Certum enim est, verbum, Querela, modestiæ causa vsurpatum ad denotandam hanc actionem. Promiscuè enim vel actio vocatur, vel accusatio, communiter autem querela.

CXVI.

Datur querela inofficiosi testamenti non tantum liberis naturalibus & legitimis simul, verum etiam legitimis tantum, hoc est, ab ascendente adoptatis, vel arrogatis & non tantum filiis & filiabus, sed etiam nepotibus & neptibus, & cæteris descendantibus.

CXVII.

Parentibus quoq;, iniquè à liberis exhereditatis, inofficiosi querela competit, & non tantum patri & auo, sed etiã reliquis ascendentibus.

CXVIII.

Fratribus etiam & sororibus, turpibus personis heredibus scriptis, querela inofficiosi datur: sed hæc tantummodo de fratribus & sororibus germanis, itemq; consanguineis, intelligimus: nam fratres vel sorores vterini, & reliqui qui ultra eos sunt, ab inofficiosi actione penitus arcentur.

CXIX.

Quandoq; tamen etiam turpibus personis heredibus institutis, fratribus & sororibus querela denegatur, quando videlicet ingratitude causam aduersus fratrem sororemve commiserunt.

CXX.

Quamquam autem olim postumis quoq; hæc querela concedebatur, tamen hodiè illud est mutatum, (querela enim competit, quando causa exheredationis est falsa, at postumus causam exheredationis committere nequit)

CXXI.

Sed & tunc demum querela inofficiosi locum habet, quando nihil in testamento liberis relictum est, quod si aliquid, sed minus portione legitima relictum iis fuerit, tunc liberi, querela inofficiosi quiescente, ad legitimæ supplementum conditione ex L. omnimodo 30. C. de inoffi. testa. agere debent.

CXXII.

Licet autem olim satis erat quocunq; titulo vel legati vel fideicommissi vel donationis, vel alio quopiam liberis legitimam relictam fuisse: tamen iure nouissimo Institutionis titulo eam relinquendam esse Imperatori Iustiniano placuit.

CXXIII.

Illud etiam obseruandum est, eum qui legatum ex testamento accepit, inofficiosi querela experiri non posse. Iudicium enim defuncti agnouit atq; approbavit.

CXXIV.

Nisi alieno nomine legatum ex testamento petiit. Nam si tutor nomine pupilli, cuius tutelam gerebat, ex testamento patris sui legatum acceperit, cum nihil erat ipsi tutori relictum à patre suo, nihilominus poterit nomine suo de inofficioso patris testamento agere.

CXXV.

Sed nec illud prætereundum est, eum qui testamentum inofficiosum improbè dixit, quod in testamento ei relictum est, perdere, idq; tanquam indigno ei auferri & fisco applicari.

Nisi

CXXVI.

Nisi similiter nomine alieno hoc fecerit. Nam si tutor pupilli nomine, cui nihil relictum erat, de inofficioso egerit, & superatus est, ipse tutor quod sibi in testamento eodem legatum relictum est, non amittit.

CXXVII.

Coronidis loco illud subijciamus, quamuis olim rescisso per querelam inofficiosi testamento nihil ex eo debebatur, sed testator omninò efficiebatur intestatus, tamen hodiè perempta institutione heredis, legata, fideicommissa, & reliqua in testamento ordinata firma permanere concludimus.

F I N I S.

CXXVII

... in ...
... in ...
... in ...

CXXVII

... in ...
... in ...
... in ...

F I N I S

ULB Halle
003 338 150

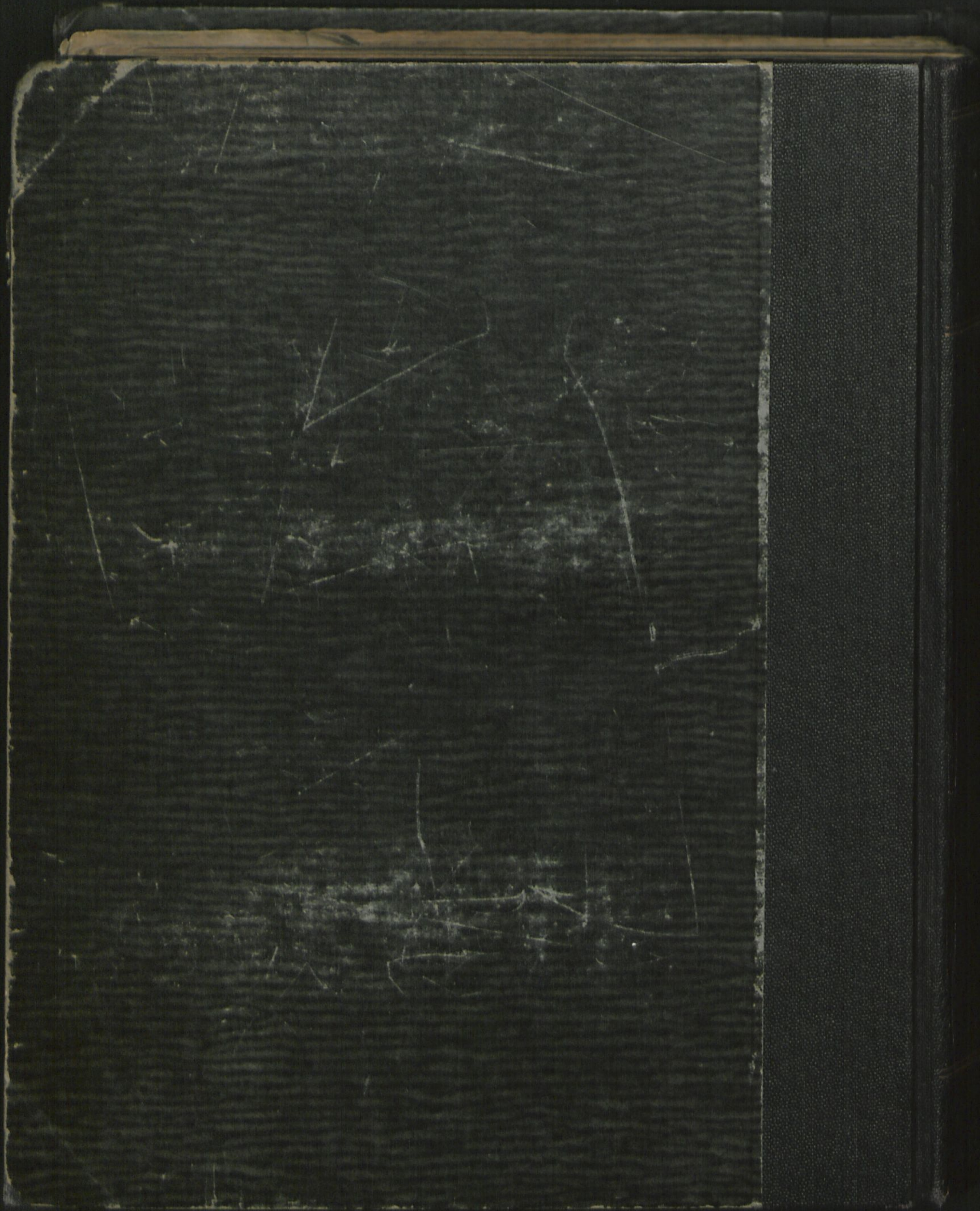
3

TA-OL

VD 77

0535

1591,1

3
38.

DEI OPT. MAX.
BENIGNA ANNVENTE
GRATIA,

DECRETO ATQVE AVCTORI-
tate amplissimi Iureconsultorum ordinis in inclyta
Academia IVLIA

PRAESIDE ANDREA CLVDIO
L. V. DOCTORE ET IN EADEM ACADE-
mia Codicis professore, ac pro tempore iuri-
dicæ Facultatis Decano

Subsequentes
DE TESTAMENTIS
Conclusiones

P. R. O C O N S E Q V E N D O I N V T R O.
que Iure Doctoris gradu

Publicè defendent
IOANNES DOMANNVS Osnabrug. VVestphalus.
IOANNES SCHVVRTZ Parchimensis Megapol.
M. IOANNES RENTVVIGIVS Ascaniensis.

Fiet disputatio ad 6. diem Septembris mane hora 6. in
auditorio magno.

HELMÆSTADII

Excudebat Iacobus Lucius, Anno 1591.

32

